

Kartlegging av verdifulle naturtyper i Vest-Agder 2013

Mandal, Marnardal, Songdalen og Åseral

Bjarne Oddane, Knut Børge Strøm og Solbjørg Engen Torvik

Kartlegging av verdifulle naturtyper i Vest-Agder 2013

Mandal, Marnardal, Songdalen og Åseral

Ecofact rapport 338

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Oddane, B., Strøm, K.B. og Torvik, S.E. 2014. Kartlegging av verdifulle naturtyper i Vest-Agder 2013. Ecofact rapport 338. 70 s.
Nøkkelord:	Naturtyper, edellauvskog, kulturlandskap, slåttemark, naturbeitemark, biologisk mangfold, rødlisteart.
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-336-0
Oppdragsgiver:	Fylkesmannen i Vest-Agder
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Roy Mangersnes
Prosjektmedarbeidere:	Bjarne Oddane, Knut Børge Strøm og Solbjørg E. Torvik
Kvalitetssikret av:	Roy Mangersnes
Samarbeidspartner:	
Forside:	Foto: Knut Børge Strøm

www.ecofact.no

Innhold

1 FORORD	6
2 INNLEDNING	7
3 METODE OG MATERIALE	7
4 VERDISSETING OG PRIORITERING	8
5 ARTSFOREKOMSTER	9
6 RESULTAT	13
7 FAKTAARK	14
STIKNODDEN: NATURBEITEMARK	14
STUHOGGA: RIK EDELLAUVSKOG	16
KITTELSTAD: NATURBEITEMARK	18
ÅRAKSHEI: RIK EDELLAUVSKOG	20
NODEFJELLET: GAMMEL FATTIG EDELLAUVSKOG	22
ÅRSDALEN	24
GÅSEBEKKDALEN 1	26
GÅSEBEKKDALEN 2	28
SLÅTTEHEIA	30
LYGÅRDSLIA	32
SVEINALL: GAMMEL ALM	34
SVEINALL: STYVA ASK	36
BROTA, VED EIKERAPEN	38
LINJORD	40
DYNESTØL, SØR	42
DYNESTØL, ØST	44
SNØSKAR VED ØYGARDEN	46
BJØRKELI	48
ÅGSET : STOR EIK	50
LAUSLAND : STOR EIK	51
HANDELAND : SLÅTTEMARK	53
SOSTELI : NATURBEITEMARK	55
ØYGARD : NATURBEITEMARK	57
BORTELID : SÅTTEMARK	58
ØYGARDEN : NATURBEITEMARK	60
ØYGARDEN : FUKTBEITE	62
RØYSLAND : NATURBEITEMARK	64

FISKLAND : GAMMEL LAUVSKOG	66
VEST AV BIRKELANDSVATNET : RIK EDELLAUVSKOG.....	68
8 KILDER.....	70

1 Forord

Ecofact AS har utført kartlegging av verdifulle naturtypelokaliteter i kommunene Mandal, Marnardal, Songdalen og Åseral på oppdrag fra Fylkesmannen i Vest-Agder.

Prosjektleder for kartleggingen har vært Roy Mangersnes. Bjarne Oddane, Knut Børge Strøm og Solbjørg Engen Torvik fra Ecofact har stått for kartleggingsarbeid i felt.

Kontaktperson ved Fylkesmann i Vest-Agder har vært Pål Kleivan. Oppdragsgiver har pekt ut prioriterte områder som har blitt oppsøkt under kartleggingen.

Sandnes
10. april 2014

Roy Mangersnes

2 Innledning

Alle kommuner i Norge har gjennomført en kartlegging av prioriterte naturtyper. Det har imidlertid de senere år skjedd mange arealbruksendringer og status på flere av de tidligere registrerte naturtypene er som følger endret. Mange av de gamle naturtyperegistreringene har i tillegg en mangelfull beskrivelse og verdisetting tilknyttet de metodene og det omfanget som kreves i dag (DN2007a, 2007b). Fylkesmannen i Vest-Agder har i 2013 valgt ut spesifikke områder i kommunene Mandal, Marnardal, Songdalen og Åseral som aktuelle for kontroll og supplering av naturtypedata. Ecofact AS har i denne forbindelse, på oppdrag fra Fylkesmannen gjennomført en kartlegging av prioriterte naturtyper i Vest-Agder.

Hovedformålet med prosjektet er å gi Fylkesmannen, kommunene og andre arealforvaltere et godt naturfaglig grunnlag for den framtidige bruken av naturen i Vest-Agder, slik at en bedre kan ta hensyn til det biologiske mangfoldet i planarbeid.

3 Metode og materiale

Arbeidet har gått ut på å oppsøke områder som Fylkesmannen anser som særlig verdifulle for det biologiske mangfoldet. Dette kan være områder der det foreligger registrering fra tidligere kartlegging, men med dårlig områdebeskrivelse, der det foreligger interessante funn eller det av annen grunn anses som et område med potensial for spennende funn. I gjeldende undersøkelse er det rettet særlig fokus mot kulturlandskap, da fortrinnsvis ugjødslet naturbeitemark og slåtteeing. Ulike skogsutforminger er også vektlagt tyngde i undersøkelsen. De utvalgte områdene har blitt undersøkt etter en nøye vurdering i forhold til hvorvidt områdene kan representere en stor artsdiversitet, eller være leveområder for uvanlige eller kravfulle arter som har vanskelig for å finne egnede habitat ellers i landskapet.

Registreringsarbeid og rapportering (avgrensning, beskrivelse, verdisetting) følger DN-håndbok 13. 2. utgave (DN 2007). Vilt- og fiskekartlegging inngår ikke i metodeopplegget, heller ikke kartlegging av marine områder. Likevel er kunnskap om fugl, pattedyr og annet av og til nevnt under lokalitetsbeskrivelsene. Kunnskapsgrunnlaget benyttet i denne rapporten er samlet inn under feltarbeid sommeren/høsten 2013. Eksisterende kunnskap om brukshistorikk og tidligere biologiske undersøkelser ble benyttet som veiledende utgangspunkt under kartlegging. Artskart, geologiske kart og informasjon fra lokale ressurspersoner har blitt brukt for å supplere endelige naturtypebeskrivelser.

Områdebeskrivelse

Naturtypelokalitetene er presentert som faktaark etter DN (2007). Lokalitetsnavn følger stort sett skrivemåten på M711-kart, eller økonomisk kart. Bruk, tilstand og påvirkning, samt skjøtsel og hensyn omtaler konkrete og potensielle fremtidige trusler, men er på ingen måte uttømmende for hver lokalitet. Opphør av beite og skjøtsel er en trussel som

gjelder flertallet av lokalitetene tilknyttet kulturlandskapet, og hogst og planting av kulturskog framgår som en stadig trussel for skogområdene. Fysiske inngrep i ulike former vil være en trussel for de fleste lokalitetene. Bilder fra de aller fleste registrerte lokalitetene er lagt til den enkelte naturtypebeskrivelse. I tillegg til rapporten blir naturtypebeskrivelsene levert oppdragsgiver i Access database.

Kartavgrensning

Alle nummererte lokaliteter er blitt digitalisert utfra manuskart tegnet under feltarbeid. Avgrensningene er i all hovedsak utført med stor presisjon, men enkelte større kompleks, spesielt skogområder, kan være noe unøyaktig i deler av lokalitetene. Kartdata overleveres oppdragsgiver i shape-format. Alle data er i UTM, WGS84, sone 32 N.

4 Verdisetting og prioritering

Generelt

Ved verdisseting av naturmiljøet blir det i praksis gjort en innbyrdes rangering av det biologiske mangfoldet. Det kan framsettes flere påstander som grunnlag for å verdisettes spesielle naturmiljø eller arter høyere enn andre, og de to viktigste er trolig:

- Naturmiljø og arter som er sjeldne, er viktigere å ta vare på enn de som er vanlige
- Naturmiljø og arter som er i tilbakegang, er viktigere å ta vare på enn de som har stabile forekomster eller er i framgang

Kriterium og kategorier

En viser her til verdissetingskriteriene i DN (2007). Kategoriene her er:

- A (svært viktig)
- B (viktig)
- C (lokalt viktig)

I denne rapporten er kriteriene i DN-håndbok 13 (2007) for naturtyper og rødlistearter innarbeidet. Kriteriene gir helt klart rom for en del skjønn. Generelle krav til A-lokaliteter er at lokalitetene er store og/eller velutvikla og/eller inneholder bestander av rødlistearter i kategori VU, EN og CR i rødlista (Kålås et al. 2010), evt. mange rødlistearter eller viktige bestander av sjeldne arter. For å komme i kategori B blir det ikke stilt så strenge krav, men noen definerte vilkår må være oppfylt. Kriteriene for C - "lokalt viktig" er ikke presentert i håndboka. En del lokaliteter som trolig ikke tilfredsstillt kriteriene for kategori B - viktig, er plasserte i kategori C - lokalt viktig.

Bruk av rødlistearter/signalarter

Når de ulike lokalitetene er beskrevet, er det av og til listet opp mange arter som er funnet på stedet. Dette kan være for å illustrere trekk ved for eksempel vegetasjonen, og ikke alle artsfunn er like viktige for å verdisetten lokaliteten. Noen arter blir lagt særlig mye vekt på i verdisettinga. Rødlistearter og såkalte signalarter (indikatorarter) er eksempel på slike.

Med rødlistearter (sjeldne og trua arter) menes her arter som er oppført på den nasjonale rødlista (Kålås et al. 2010), som har følgende kategorier:

RE	regionalt utdødd	VU	sårbar
CR	kritisk trua	NT	nær trua
EN	sterkt trua	DD	kunnskapsmangel

Signalarter benyttes som en indikasjon på miljøer med høye naturverdier, og er i så måte et sentralt verktøy innen avdekking og kartlegging av verdifull natur. Funnt av signalarter vil videre kunne gi en pekepinn på at områdene kan ha tilfredsstillende vekstvilkår for sjeldne og rødlistede arter. Nedenfor blir det fremhevet eksempler på arter som er benyttet som signalarter og vektlagt i verdisettingen.

Edelløvsskog: Myske, blåveis, skogsvingel, kranskonvall, firblad, svovelkjuke, stiftfiltlav, muslinglav og blåfiltlav.

Naturbeitemark/slåttemark: en del plantearter blir regnet som indikatorer på ugjødsle beitemark og blir også gjerne brukt for å identifisere slåttemark, for eksempel øyentrøst-arter, søtearter, marinøkkel, småengkall m.fl., ellers er en rekke såkalte beitemarkssopp gode indikatorer, dette gjelder særlig vokssopper, fingersopper, jordtunger og rødskivesopper.

5 Artsforekomster

Hovedmålet med undersøkelsen var å kartlegge eldre kulturlandskap, med fokus på å avdekke verdifulle naturbeite- og slåttemarkslokaliteter. Eventuelle sjeldne artsfunn vil i så måte være knyttet til kulturbetinget engvegetasjon, og dermed kulturmarkslokaliteter med habitattilpassede vilkår for forekomst av slike arter. Inntrykket etter å ha gjennomført befarings av en lang rekke større kulturlandskap, er at de siste tiårs modernisering og degenerering av landbruket har ført til tap av tidligere artsrike og verdifulle beite- og slåttemarker. Bruk av gjødsel som har tilført jordsmonnet en overmetning av nitrogen, eller et opphørt hevdregime som har ført til gjengroing er årsaker til et kulturlandskap med et lite verdifullt og monotont artsmangfold. Potensialet for rødlistede arter ble vurdert som lavt de fleste steder. Det ble kun funnet én rødlisteart tilknyttet kulturlandskapet i undersøkelsen. Karplanten solblom (VU) ble registrert ved et par beitemark-/slåttemarkslokaliteter i Songdalen og Åseral kommune. Det kan

nevnes at enkelte lokaliteter innehar et visst potensial for beitemarkssopp, der flere i denne gruppen er rødlistet, men feltundersøkelsene ble generelt utført på en tid av året da disse artene enda ikke var å finne. Det ble foretatt noen stikkprøver senere i sesongen uten at det gav mange spennende funn.

Skogområder med forekomst av edellauvtrær ble også vektlagt i undersøkelsen. Her ble det kartlagt flere områder med god kontinuitet i tresjiktet og med et stabilt vekstvilkår for både kryptogamer og karplanter. På tross av forekomst av flere signalarter i de registrerte skoglokalitetene, ble det også her, foruten alm (NT) og ask (NT), bare funnet én rødlistet art. Oksetungesopp (NT) ble registrert med tre fruktlegemer i en gammel fattig edellauvskog ved Nodefjell, Songdalen kommune. Arten er sjelden og utelukkende knyttet til eldre eikeskogssuksesjoner. Det bør påpekes at det i de fleste tilfeller ikke ble søkt målrettet etter rødlistearter i skogene, da dette kan være svært tidkrevende. Potensialet for at det finnes flere rødlistearter av insekter og kryptogamer i enkelte av de undersøkte skogområdene vurderes derfor som stort.

Tabell 1. Artsliste over rødlistearter, enkelte indikatorarter og svartelistarter registrert under feltarbeidet.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødliste- / Svartlistestatus	Kommune	Sted
Solblom	<i>Arnica montana</i>	VU	Songdalen	Dynestøl, sør
Solblom	<i>Arnica montana</i>	VU	Songdalen	Dynestøl, øst
Solblom	<i>Arnica montana</i>	VU	Åseral	Handeland
Oksetungesopp	<i>Fistulina hepatica</i>	NT	Songdalen	Nodefjellet
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	NT	Marnardal	Årakshei
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	NT	Songdalen	Årsdalskjerret
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	NT	Songdalen	Gåsebekkdalen 2
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	NT	Songdalen	Lygårdslia
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	NT	Åseral	Stuhogga
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	NT	Songdalen	Gåsebekkdalen 1
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	NT	Songdalen	Lygårdslia
Vanlig blåfiltlav	<i>Degelia plumbea</i>	LC		
Vanlig blåfiltlav	<i>Degelia plumbea</i>	LC	Åseral	Fiskeland
Kystfiltlav	<i>Pannaria rubiginosa</i>	LC	Åseral	Fiskeland
Storvrenge	<i>Nephroma arcticum</i>	LC	Åseral	Fiskeland
Skrubbenever	<i>Lobaria scrobiculata</i>	LC	Åseral	Fiskeland
Lungenever	<i>Lobaria pulmonaria</i>	LC	Åseral	Fiskeland
Kystnever	<i>Lobaria virens</i>	LC	Åseral	Fiskeland
Tretåspett (hakkemerker)	<i>Picoides tridactylus</i>	LC	Åseral	Fiskeland
Begerfingersopp	<i>Clavicornia pyxidata</i>	LC	Marnardal	Årakshei
Grynfiltlav	<i>Pannaria conoplea</i>	LC		
Muslinglav	<i>Normandina pulchella</i>	LC	Songdalen	Nodefjellet
Rund porelav	<i>Sticta fuliginosa</i>	LC	Åseral	Stuhogga
Stiftfiltlav	<i>Parmeliella triptophylla</i>	LC	Åseral	Stuhogga
Svovelkjuke	<i>Laetiporus sulphureus</i>	LC	Marnardal	Årakshei
Kantarellvokssopp	<i>Hygrocybe cantharellus</i>	LC	Songdalen	Dynestøl, sør
Honningvokssopp	<i>Hygrocybe reidii</i>	LC	Songdalen	Dynestøl, sør

Figur 1. Kystfjelllav fra Fiskeland i Åseral kommune. Foto: Bjarne Oddane.

Figur 2. Oksetungesopp (NT) fra Nodefjell i Songdalen. Foto: Bjarne Oddane.

Figur 3. Solblom (VU). Mange sterile skudd ved Dynestøl i Songdalen kommune. Foto: Bjarne Oddane

6 Resultat

Konsulentene fikk utdelt kartmateriale med 83 lokaliteter rangert fra 1 til 3, der 1- og 2-områder hadde høyest prioritet for feltbefaring. 78 av disse lokalitetene ble undersøkt fysisk i felt. På bakgrunn av dette ble det kun kartlagt og lagt beskrivelser for 29 naturtyper. Av de registrerte naturtypene er 2 svært viktige A-områder, 25 viktige B-områder og 2 lokalt viktige C-områder. Av disse områdene var 65 % i hovedkategorien kulturlandskap (D) og 35 % i hovedkategorien skog (F).

Tabell 2. Oversikt over nye og reviderte naturtyperlokalteter registrert i undersøkelsen.

ID	Navn	Kommune	Naturtype	Verdi
ECO_001	Stiknodden: Naturbeitemark	Åseral	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_002	Stuhogga: Rik edellauvskog	Åseral	Rik edellauvskog (F01)	B
ECO_003	Kittelstad: Naturbeitemark	Åseral	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_004	Årakshei: Rik edellauvskog	Marnardal	Rik edellauvskog (F01)	B
ECO_005	Nodefjellet: Gammel fattig edellauvskog	Songdalen	Gammel fattig edellauvskog (F02)	B
ECO_006	Årdal	Songdalen	Rik edellauvskog (F01)	A
ECO_007	Gåsebekkdalen 1	Songdalen	Rik edellauvskog (F01)	B
ECO_008	Gåsebekkdalen 2	Songdalen	Rik edellauvskog (F01)	B
ECO_009	Slätteheia	Songdalen	Rik edellauvskog (F01)	B
ECO_010	Lygårdsheia	Songdalen	Rik edellauvskog (F01)	B
ECO_011	Sveinall : gammel alm	Marnardal	Store gamle trær (D12)	B
ECO_012	Sveinall : styva ask	Marnardal	Store gamle trær (D12)	B
ECO_SET19	Brotta, ved Eikerapen	Åseral	Slåttemark (D07)	B
ECO_SET24	Linjord	Åseral	Slåttemark (D07)	B
ECO_SET65.1	Dynestøl, sør	Songdalen	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_SET65.2	Dynestøl, øst	Songdalen	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_SET46	Snøskar ved Øygarden	Marnardal	Slåttemark (D07)	B
ECO_SET39	Bjørkeli	Marnardal	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_BOD_001	Ågset : Stor eik	Marnardal	Store gamle trær (D12)	B
ECO_BOD_002	Lausland : Stor eik	Songdalen	Store gamle trær (D12)	B
ECO_BOD_004	Handeland : Slåttemark	Åseral	Slåttemark (D07)	B
ECO_BOD_005	Sosteli : Naturbeitemark	Åseral	Naturbeitemark (D04)	C
ECO_BOD_006	Øygard : Naturbeitemark	Åseral	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_BOD_007	Bortelid : Slåttemark	Åseral	Slåttemark (D07)	C
ECO_BOD_008	Øygarden : Naturbeitemark	Marnardal	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_BOD_009	Øygarden : Fuktbeite	Marnardal	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_BOD_010	Røysland : Naturbeitemark	Songdalen	Naturbeitemark (D04)	B
ECO_BOD_011	Fiskeland : Gammel lauvskog	Åseral	Gammel lauvskog (F07)	A
ECO_BOD_012	Vest av Birkelandsvatnet : Rik edellauvskog	Songdalen	Rik edellauvskog (F01)	B

7 Faktaark

Stiknodden: Naturbeitemark

Lokalitetsnummer (ID): ECO_001

Kommune: Åseral

Dato: August 2013

Areal: 7 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Naturbeitemark (D04)

Utforming: Frisk fattigeng (G4)

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm august 2013.

Områdeomtale

Innledning:

Den biologiske undersøkelse er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i februar 2014. Naturtype og verdissettingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i et stort og helhetlig kulturlandskap rett nord for Ljoslandsvatnet i Åseral kommune. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten regnes på bakgrunn av kartleggingsmetode som meget god (under 10 m). Berggrunnen i området inneholder utelukkende granitt, granodioritt som er harde og næringsfattige bergarter med et begrenset grunnlag for basekrevende flora. Løsmassene består av skredmateriale, som er avsetninger dannet ved steinsprang, fjellskred, løsmasseskred eller snøskred fra bratte dalsider (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i mellomboreal vegetasjonssone (midtre barskogsone) i klart oseanisk seksjon (Mb-02).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Den avgrensede lokaliteten består av en sørvendt beitebakke og settes til naturtypen naturbeitemark (D04). Topografien fremstår stedvis bratt, noe som har ført til god fuktavrenning og med det en forholdsvis tørr til frisk vegetasjonsutforming. Vegetasjonstypen kan plasseres til en engkvein-gulaks dominert frisk fattigeng (G4). Enkelte større steinblokker finnes spredt rundt på beitemarka. Området er lite preget av gjengroing, og fremstår meget flott sett fra landskapsestetisk synspunkt.

Artsmangfold:

Ingen rødlista eller sjeldne arter ble funnet under befarings, men en rekke gode indikatorarter på langvarig drift uten bruk av gjødsel ble registrert. Av arter kan sølvbunke, stemorsblom, gulaks, engsmelle, rød jonsokblom, kvitbladtistel, kvassså, nyseryllik, ryllik, einer, tepperot, blåbær, harestarr, slåttestarr, engsnelle, engsoleie, gresstjerneblom, rødkløver, blåklokke, fjellmarikåpe og engkvein nevnes. På grunnlag av beitemarkas naturtilstand, vurderes det som er foreliggende bra potensial for forekomst av sjeldne beitemarkssopp og insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Naturbeitemarka har ifølge grunneier aldri blitt gjødslet, og fremstår i henhold til artsinventar i en fin naturtilstand. Sau beiter i området, men dette dreier seg i all hovedsak om høstbeite. Marka er i en åpen fase, og er foruten enkelte mindre oppslag av rogn/bjørk i god hevd.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Et ekstensivt beite bør opprettholdes og all bruk av gjødsel må unngås.

Del av helhetlig landskap:

Beitemarkslokalitet er del av et større og helhetlig kulturlandskap, som tilknyttet den historiske lesbarheten til området blir klassifisert som et viktig kulturlandskap.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er en naturbeitemark med et artsinventar som indikerer langvarig drift uten bruk av gjødsel.

Figur 4 Stuhogga: Rik edellauvskog. Foto: Knut Børge Strøm.

Stuhogga: Rik edellauvskog

Lokalitetsnummer (ID): ECO_002

Kommune: Åseral

Dato: August 2013

Areal: 30 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Rik edellauvskog (F01)

Utforming: Alm-lindskog (D4)

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm august 2013.

Områdeomtale

Innledning:

Den biologiske undersøkelse er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i februar 2014. Naturtype og verdissetingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger om lag en kilometer nordvest for Handelandsvatnet, ved Stuhogga som er et større drifta kulturlandskap i Åseral kommune. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som relativt god (under 30m). Berggrunnen består utelukkende av diorottisk til granittisk gneis, migmatitt som i utgangspunktet er harde og næringsfattige

bergarter med et begrenset grunnlag for basekrevende flora. Løsmassene omfattes av tynn og tykk morene, som er materiale plukket opp, transportert og avsatt av isbreer (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i mellomboreal vegetasjonssone (midtre barskogsone) i klart oseanisk seksjon (Mb-02).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten tilhører naturtypen rik edellauvskog (F01) og består av en sørvestvendt rasmarksli. Lia er dominert av store steinblokker, er stedvis svært bratt og har flere treløse og vegetasjonsfrie urområder. På grunn av den bratte topografien og en sørlig eksposisjon er feltsjiktet sparsomt og tresjiktet dominert av varmekjære løvtre som alm, spisslønn og hassel. Boreale løvtre som bjørk, rogn, selje og osp forekommer også jevnt i området. Vegetasjonsutformingen kan settes til alm-lindeskog (D4). Skogen er eldre til gammel, med et varierende innslag av ganske gamle og grove trær. Mengden av død ved varierer mellom lite og en del og forekommer i de fleste dimensjoner og nedbrytningsstadium. Et noe sent befaringsstidspunkt i forhold til beiteintensitet og vekstsesong betyr at karplantefloraen ikke er kartlagt til det fulle. Av registrerte planter kan lundrapp, skogstorkenebb, stankstorkenebb, firkantperikum, markjordbær, rød jonsokblom, svartburkne, vendelrot, fugletelg, hengeving, gjøkesyre, sauetelg, maiblom, knollerteknapp, forglemmegei og smørbukk nevnes.

Artsmangfold:

Foruten alm (NT) ble ingen sjeldne eller rødlista arter innenfor gruppene lav, sopp, mose og karplanter funnet. Området ble relativt overflatisk gjennomført etter arter, men det ble allikevel funnet indikatorartene stiftfiltlav og rundeporelav. Det vurderes som et tilstedeværende potensial for sjeldne kryptogamer og insekter knyttet til eldre løvtre og død ved.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Deler av skogen blir benyttet som sauebeite. Det ble ikke funnet særlig med spor etter hogst, dette skyldes nok en noe utilgjengelig plassering i en bratt og rasutsatt lise.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær. En trussel mot naturtypen er en nærliggende granskog sørøst for avgrensninga, som kan spre frøplanter inn i edellauvskogen.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi avgrensninga inneholder rik edellauvskog (F01). En viss mengde død ved og grove almetrær spiller inn i verdisettingen.

Figur 5. Kittelstad: Naturbeitemark. Foto: Knut Børge Strøm.

Kittelstad: Naturbeitemark

Lokalitetsnummer (ID): ECO_003

Kommune: Åseral

Dato: August 2013

Areal: 20 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Naturbeitemark (D04)

Utforming: Frisk fattigeng (G4)

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm august 2013.

Områdeomtale

Innledning:

Den biologiske undersøkelse er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i februar 2014. Naturtype og verdissetingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i et større kulturlandskap på Kittelstad i Åseral kommune. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som god (under 10m). Berggrunnen består av øyegneis, granitt, foliert granitt som er harde og næringsfattige bergarter med et begrenset grunnlag for basekrevende flora. Løsmassene omfattes av tynn og tykk

morene, som er materiale plukket opp, transportert og avsatt av isbreer (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i mellomboreal vegetasjonssone (midtre barskogsone) i klart oseanisk seksjon (Mb-02).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

En helhetlig og stor naturbeitemark (D04) som i henhold til utforming er variert og sett fra et landskapsestetisk perspektiv et meget vakkert område. Topografien er kupert, med flere småbratte beitebakker som blant annet ender opp ved en sildrebekk som renner gjennom lokaliteten. Flere lav- og moserike knauser og kampesteiner er godt representert, og er med på å bryte opp og skape biologisk variasjon. På flatene og de tørrere partiene kan vegetasjonsutformingen klassifiseres som en mosaikk mellom frisk fattigeng (G4) og bergknaus og bergflate (F4). Langs bekken er det stedvis svært fuktig, noe som har ført til groforhold for blant annet torvmoser. I de fuktigste partiene settes vegetasjonsutforming til fuktig fattigeng (G1). Spredt langs randsonene til den åpne beitemarken står enkelte eldre eiketrær som fine landskapselement. Artsmangfoldet knytter seg til de fattige utformingene som er nevnt. Av arter kan gulaks, sølvbunke, finnskjegg, bjønnskjegg, duskull, harestarr, slåtestarr, stjernestarr, blåklokke, røsslyng, blåbær, engkvein, lyssiv, einer, gresstjerneblom, blåtopp, myrtistel, trådsiv, engsyre, tepperot, myrfiol, bukkeblad og ryllik nevnes.

Artsmangfold:

Ingen rødlista eller sjeldne arter ble funnet under befarings. Solblom (VU) er tidligere registrert i nærheten. På grunnlag av beitemarkas naturtilstand, vurderes det som er foreliggende bra potensial for forekomst av sjeldne beitemarkssopp og insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Hele lokaliteten blir holdt i hevd av beitende sau og hest. Det har blitt eller blir gjødslet med kunstgjødsel, men de gjødselspåvirkede områdene er spredt og flekkvis. Graden av gjengroing er minimal, med kun enkelte einerbusker rundt omkring.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Et ekstensivt beite bør opprettholdes og all bruk av gjødsel må unngås.

Del av helhetlig landskap:

Lokaliteten er del av et større og sammenhengende helhetlig kulturlandskap på Kittelstad.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er en naturbeitemark som er del av et større helhetlig kulturlandskap og som innehar et mangfold av arter som indikerer langvarig drift med begrenset bruk av gjødsel.

Figur 6. Årakshei: Rik edellauvskog. Foto: Knut Børge Strøm.

Årakshei: Rik edellauvskog

Lokalitetsnummer (ID): ECO_004

Kommune: Marnardal

Dato: August 2013

Areal: 3,2 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Rik edellauvskog (F01)

Utforming: Alm-lindeskog (D4)

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm august 2013.

Områdeomtale

Innledning:

Den biologiske undersøkelse er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i februar 2014. Naturtype og verdissettingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger på vestsiden av Mandalselven, ved Årakshei i Marnardal kommune. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som relativt god (under 30m). Bergrunnen består av øyegneis, granitt, foliert granitt som i utgangspunktet er harde og næringsfattige bergarter med et begrenset grunnlag for basekrevende flora. Løsmassene består

utelukkende av bart fjell (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten tilhører naturtypen rik edellauvskog (F01) og består av en vestvendt kløft/rasmarksli. Lia er dominert av store steinblokker og er stedvis meget bratt. Tresjiktet består av en god blanding av varmekjære arter, og har blant annet godt innslag av høyreiste og eldre lind, spisslønn og asketrær. Det forekommer også en god del yngre eik og alm. Feltsjiktet er relativt vegetasjonsfattig, og preges av et ustabil jordsmonn. Død ved forekomsten i kløfta er meget bra, og innehar god variasjon i tilknytning til nedbrytningsstadium og dimensjon. Vegetasjonsutforming kan settes til alm-lindeskog (D4). Av registrerte arter kan kanelkjuke, grønnebeger, gjøkesyre, ormetelg, hengeving, fugletelg, liljekonvall, kranskonvall og skogsvingel nevnes.

Artsmangfold:

Foruten alm (NT) og ask (NT) ble ingen sjeldne eller rødlista arter innenfor gruppene lav, sopp, mose og karplanter funnet. Området ble relativt overflatisk gjennomført etter arter, men det ble allikevel funnet indikatorarten begerfingersopp. Lokaliteten vurderes å ha et forholdsvis stort potensial for sjeldne kryptogamer og insekter som er knyttet til dødvedforekomster.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det ble ikke funnet særlig med spor etter hogst, dette skyldes nok en noe utilgjengelig plassering i en bratt og rasutsatt lise.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi avgrensninga inneholder rik edellauvskog (F01). God forekomst av død ved spiller inn i verdisettingen.

Figur 7. Nodefjellet: Gammel fattig edellauvskog. Foto: Knut Børge Strøm.

Nodefjellet: Gammel fattig edellauvskog

Lokalitetsnummer (ID): ECO_005

Kommune: Songdalen

Dato: September 2013

Areal: 46 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Gammel fattig edellauvskog (F02)

Utforming: Eikeskog (90%), Forekomst av lind (10%)

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: September 2013 av Knut Børge Strøm og Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Den biologiske undersøkelsen er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i mars 2014. Naturtype og verdissetingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i underkant av en kilometer nordøst for tettstedet Nodeland i Songdalen kommune, Vest-Agder. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som middels (under 50m). Bergrunnen består av øyegneis, granitt, foliert granitt som i utgangspunktet er harde og næringsfattige bergarter med et begrenset grunnlag for

basekrevende flora. Løsmassene består av bart fjell og et tynt humus/torvdekke (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten består av en ulendt skogstopografi, med fuktige dalsøkk, bratte skrenter og tørrere høydeparti. Tresjiktet er dominert av eik, med godt innslag av lind i de urdominerte skråningene. Eiketrærne varierer i størrelse, fra forholdsvis grove til svært gamle og krokete trær på skrinn jord. Dødvvedforekomsten er rik, men av liten dimensjon. Feltsjiktet er sparsomt, med dominans av storfrytle, blåbær og einstape. Stedvis finnes skogsvingel, noe som indikerer flekker med rikere jordsmonn. På bakgrunn av forekomst av eldre varmekjære edelløvtrær og et fattig arts mangfold, settes naturtypen til gammel fattig edellauvskog (F02) i eikeskogsutforming.

Arts mangfold:

Det ble funnet oksetungsopp (NT) på en gammel, krokete eik. Potensialet for flere rødlistede arter ses på som stort knyttet til gamle eiketrær. Indikatorartene begerfingersopp og svovelkjuke ble også registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det ble ikke funnet særlig med spor etter hogst. Enkelte turstier finnes i området.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er en gammel fattig edellauvskog med kontinuitet i tresjiktet og forekomst av en rødlisteart i kategorien NT.

Figur 8. Årdalen. Foto: Bjarne Oddane

Årsdalen

Lokalitetsnummer (ID): ECO_006

Kommune: Songdalen

Dato: September 2013

Areal: 19 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Rik edellauvskog (F01)

Utforming: Alm-lindeskog

Verdi: A

Undersøkt/kjelder: September 2013 av Knut Børge Strøm og Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Den biologiske undersøkelsen er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i mars 2014. Naturtype og verdissettingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger øst for Tronstadvann, ved Årdalen i Songdalen kommune, Vest-Agder. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som middels (under 50m). Berggrunnen består av øyegneis, granitt og foliert granitt. Løsmassene består av tynn morene og et

tynt humus/torvdekke (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten er satt til rik edellauvskog (F01) og består av et dalsøkk som heller imot Tronstadvatnet. Øvre deler av lokaliteten er stedvis bratt, og har en tørrere og mer vegetasjonsfattig utforming. I dalsøkket helt ned mot vatnet finnes de rikeste botaniske forekomstene, der hvor sigevann har samlet seg opp og dannet frodige vekstforhold. Tresjiktet er variert, med en dominans av varmekjære edelløvtrær som lind, alm (NT), eik, spisslønn og hassel. Enkelte osp, rogn og bjørketrær finnes også. Vegetasjonstypen plasseres på bakgrunn av artsforekomster til alm-lindskog (D4). Innslaget av død ved er sparsomt, og det finnes lite grove trær. Av arter kan skogsvingel, sanikkel, teiebær, skogsvinerot, ormetelg, gjøkesyre og tveskjeggveronika fremheves.

Artsmangfold:

Foruten alm (NT) ble ingen sjeldne eller rødlista arter innenfor gruppene lav, sopp, mose og karplanter funnet. Potensialet for dette vurderes allikevel som stort, på bakgrunn av naturtypens utforming og registrerte artsfunn.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det ble ikke funnet særlig med spor etter hogst. En skogsbilvei deler lokaliteten i to.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi A (svært viktig) fordi det er en rik edellauvskog (F01) med et rikt og representativ arts mangfold med potensial for sjeldnere artsforekomster.

Gåsebekkdalen 1

Lokalitetsnummer (ID): ECO_007

Kommune: Songdalen

Dato: September 2013

Areal: 6,3 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Rik edellauvskog (F01)

Utforming: Alm-lindeskog

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: September 2013 av Knut Børge Strøm og Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Den biologiske undersøkelsen er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i mars 2014. Naturtype og verdissettingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger øst for Tronstadvann, ved Årdalen i Songdalen kommune, Vest-Agder. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som middels (under 50m). Berggrunnen består av øyegneis, granitt og foliert granitt. Løsmassene består av tynn morene og et tynt humus/torvdekke (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten består av et lite skogareal med dominans av ask (NT), lind, eik og spisslønn i tresjiktet. Et stedvis rikt jordsmonn sammen med en skog bestående av varmekjære edellauvtre gjør at naturtypen er klassifisert som rik edellauvskog (F01). Feltsjiktet kan ikke sies å være særlig variert hva artssammensetning angår, men en relativt god forekomst av skogsvingel vitner om vekstforhold for basekrevende flora. Vegetasjonsdekke er sparsomt, med blant annet godt innslag av blåbær. Død ved og grove trær er mangelvare. Vegetasjonstypen settes til alm-lindeskog (D4).

Artsmangfold:

Foruten ask (NT) ble ingen sjeldne eller rødlista arter innenfor gruppene lav, sopp, mose og karplanter funnet. Sannsynligheten for at dette finnes vurderes som relativt lite på bakgrunn av skogens unge alder og et vegetasjonsfattig feltsjikt.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det ble ikke funnet særlig med spor etter hogst. En skogsbilvei går gjennom lokaliteten.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den inneholder naturtypen rik edellauvskog (F01). Det kan påpekes at gjeldene verdi er svak, og heller mer mot en C-lokalitet enn en høyere verdi. Dette forklares med lokalitetens fattige artsutforming og unge alder.

Gåsebekkdalen 2

Lokalitetsnummer (ID): ECO_008

Kommune: Songdalen

Dato: September 2013

Areal: 5,8 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Rik edellauvskog (F01)

Utforming: Alm-lindeskog

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: September 2013 av Knut Børge Strøm og Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Den biologiske undersøkelsen er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i mars 2014. Naturtype og verdisettingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger øst for Tronstadvann, ved Årdalen i Songdalen kommune, Vest-Agder. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som middels (under 50m). Berggrunnen består av øyegneis, granitt og foliert granitt. Løsmassene består av tynn morene og et tynt humus/torvdekke (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten består av et lite skogareal med dominans av alm (NT), lind, eik, hassel og spisslønn i tresjiktet. Et stedvis rikt jordsmonn sammen med en skog bestående av varmekjære edellauvtre gjør at naturtypen er klassifisert som rik edellauvskog (F01). Feltsjiktet kan ikke sies å være særlig variert hva artssammensetning angår, men en relativt god forekomst av skogsvingel vitner om vekstforhold for basekrevende flora. Vegetasjonsdekke er sparsomt, med blant annet godt innslag av blåbær. Død ved og grove trær er mangelvare. Vegetasjonstypen settes til alm-lindeskog (D4).

Artsmangfold:

Foruten alm (NT) ble ingen sjeldne eller rødlista arter innenfor gruppene lav, sopp, mose og karplanter funnet. Sannsynligheten for at dette finnes vurderes som relativt lite på bakgrunn av skogens unge alder og et vegetasjonsfattig feltsjikt.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det ble ikke funnet særlig med spor etter hogst. En skogsbilvei går nedenfor lokaliteten.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den inneholder naturtypen rik edellauvskog (F01). Det kan påpekes at gjeldene verdi er svak, og heller mer mot en C-lokalitet enn en høyere verdi. Dette forklares med lokalitetens fattige artsutforming og unge alder.

Figur 9. Gammel lind ved Slåttheia. Foto: Bjarne Oddane.

Slåttheia

Lokalitetsnummer (ID): ECO_009

Kommune: Songdalen

Dato: September 2013

Areal: 6,3 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Rik edellauvskog (F01)

Utforming: Alm-lindeskog

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: September 2013 av Knut Børge Strøm og Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Den biologiske undersøkelsen er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i mars 2014. Naturtype og verdsettelseskriterier følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger øst for Tronstadvann, sør for Slåttheia i Songdalen kommune, Vest-Agder. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som middels (under 50m). Berggrunnen består av øyegneis, granitt og foliert granitt. Løsmassene består av tynn morene og et

tynt humus/torvdekke (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten er satt til rik edellauvskog (F01) og kan i stor grad sammenlignes med nærliggende naturtypeavgrensninger. Gjeldene avgrensning følger sørhellingen av Slåttheia, og er urdominert med et sparsomt feltsjikt. Storfrytle er mengdeart, med skogsvingel spredt jevnt over i området. Skogen består i all hovedsak av lind i tresjiktet, men har enkelte innslag av grovere eiketre. Død ved forekommet meget sparsomt, mens alderen på skogen er noe over gjennomsnittet for edellauvskogslokalitetene i området. Vegetasjonstypen settes til alm-lindeskog (D4).

Artsmangfold:

Ingen sjeldne eller rødlista arter ble funnet innenfor gruppene lav, sopp, mose og karplanter. Sannsynligheten for at dette finnes vurderes som relativt lite på bakgrunn av skogens relativt unge alder og et vegetasjonsfattig feltsjikt.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det ble ikke funnet særlig med spor etter hogst. En skogsbilvei går nedenfor lokaliteten.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den inneholder naturtypen rik edellauvskog (F01). Det kan påpekes at gjeldene verdi er svak, og heller mer mot en C-lokalitet enn en høyere verdi. Dette forklares med lokalitetens fattige artsutforming og unge alder.

Lygårdslia

Lokalitetsnummer (ID): ECO_010

Kommune: Songdalen

Dato: September 2013

Areal: 20 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Rik edellauvskog (F01)

Utforming: Alm-lindeskog

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: September 2013 av Knut Børge Strøm og Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Den biologiske undersøkelsen er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i mars 2014. Naturtype og verdisettingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger sørøst for Nodeland, ved Lygårdslia i Songdalen kommune, Vest Agder. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som middels (under 50m). Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis og migmatitt. Løsmassene består av bart fjell og et tynt humus/torvdekke (ngu.no). Området ligger ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten består av en bratt vest/sørvestvendt rik edelløvsogsli (F01). Jordsmonnet går fra forstyrret og rasutsatt mark med lite vegetasjon, til mer stabile områder med større vegetasjonsdekke. Tresjiktet er dominert av lind, alm (NT), ask (NT), hassel og osp. Trærne er for en stor del av ung alder, men enkelte høyreiste og grove trær finnes. Død ved opptretr sparsomt, med enkelte læger av større dimensjon i øvre deler av avgrensningen. Feltsjiktet er for en stor del usammenhengende, med mye naken jord. Av relevante arter tilknyttet naturtypen kan myske, kranskonvall, markjordbær og skogsvingel nevnes. Vegetasjonstypen settes til alm-lindeskog (D04).

Artsmangfold:

Foruten alm (NT) og ask (NT) ble ingen sjeldne eller rødlista arter innenfor gruppene lav, sopp, mose og karplanter funnet. Potensialet for sjeldne artsforekomster tilknyttet bakkevoksende flora vurderes som tilstedeværende på bakgrunn av naturtypens generelle utforming.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det ble ikke funnet særlig med spor etter hogst eller andre større menneskelige inngrep.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

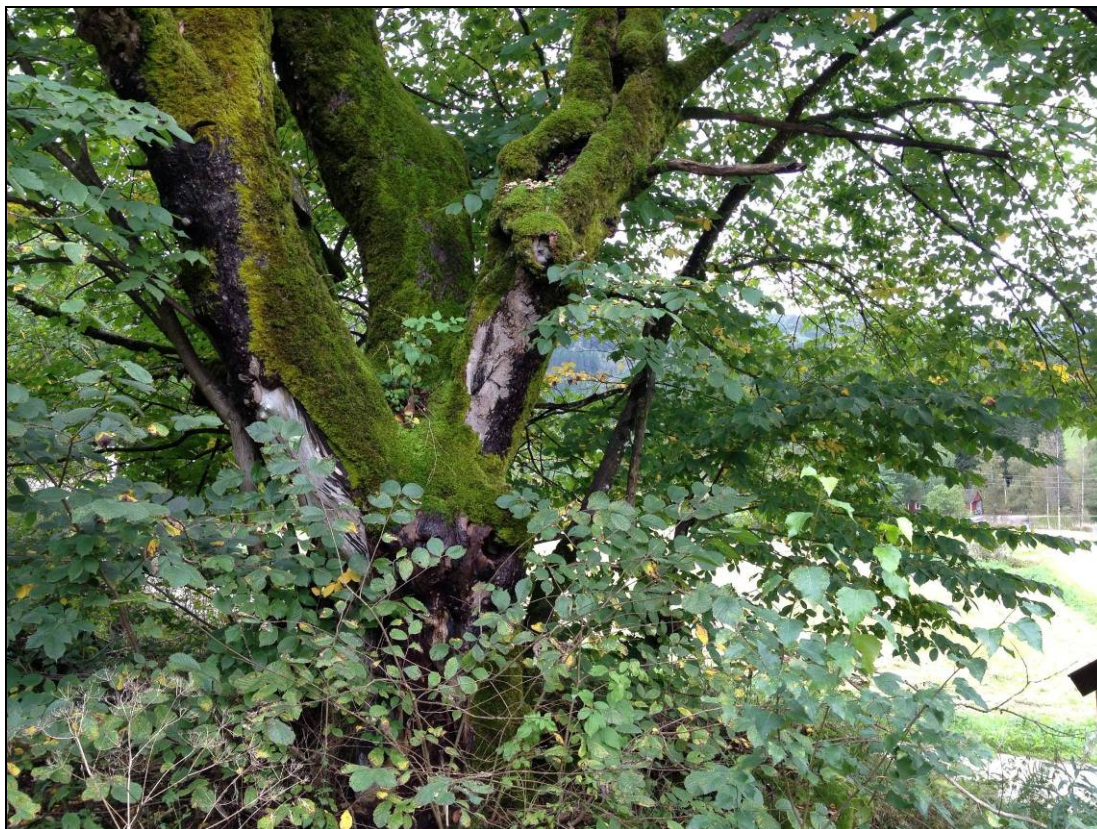
Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den inneholder naturtypen rik edellauvskog (F01). Verdien blir ikke satt høyere da det ikke ble funnet noen spesielle arter. Skogen var i tillegg fattig på gamle tre og død ved.

Figur 10. Gammel alm ved Sveinall. Foto: Knut Børge Strøm.

Sveinall: gammel alm

Lokalitetsnummer (ID): ECO_011

Kommune: Marnardal

Dato: September 2013

Areal: 102,735 m²

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Store gamle trær (D12)

Utforming: Styvingstre/Gammelt tre

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: September 2013 av Knut Børge Strøm og Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Den biologiske undersøkelsen er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i mars 2014. Naturtype og verdissettingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i et større kulturlandskap på Sveinall i Marnardal kommune, Vest-Agder. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som meget godt (under 5m). Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis og migmatitt. Løsmassene består av tykk morene, som er materiale plukket opp, transportert og avsatt av isbreer (ngu.no). Området ligger

ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Avgrensningen omfattes av et stort, gammelt og styvet almetre og kan settes til naturtypen store gamle trær (D12). Enkelttre utgjør ikke i seg selv en egentlig naturtype, men heller et enkelt kulturlandskapselement. Store trær innehar likevel en så stor betydning for andre organismer, at håndboken for verdisetting av biologisk mangfold/naturtyper velger å innlemme enkelttre som en naturtype. Gamle tre representerer lang kontinuitet, og kan i kulturlandskapet ofte være flere hundre år gamle. Store trær med grov bark, råtne greiner og hulrom fungerer i dag som et siste levested for en rekke arter som var vidt utbredt tidligere. Almetreet som utgjør lokaliteten er svært gammel og grov, med tykke greiner og begynnende hulrom. Omkrets på stammen er tilnærmet to favner og det finnes en hel del død ved. Treet fremstår artsrikt, med en stor mose- og soppflora.

Artsmangfold:

Det ble ikke registrert noen sjeldne eller rødlistede arter under befarings. Potensialet for dette ses allikevel på som stort, med tanke på treet alder og utforming. Det er registrert minst 47 rødlistede vedboende sopp tilknyttet alm, noe som er flest av alle norske edellauvtrær (Jordal J.B. m.fl 2011).

Bruk, tilstand og påvirkning:

Almetreet er styvet fra gammelt av. Treet viser enkelte tegn på å ha hatt almesyke.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

En må være oppmerksom å ikke sprøyte ned treet med bløtgjødsel, hvis dette blir benyttet i nærheten. Rotsystemet til slike store trær er også stort, og strekker seg mange meter ut fra stammebasis. Ingen større inngrep bør derfor forekomme i umiddelbar nærhet til treet.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er et meget gammelt tre i kulturlandskapet som indikerer lang kontinuitet og innehar et stort potensial for sjeldne arter.

Figur 11. Styva ask på ved Sveinall. Foto: Knut Børge Strøm.

Sveinall: styva ask

Lokalitetsnummer (ID): ECO_012

Kommune: Marnardal

Dato: September 2013

Areal: 102,735 m²

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Store gamle trær (D12)

Utforming: Styvingstre/Gammelt tre

Verdi: B

Undersøkt/kjelder: September 2013 av Knut Børge Strøm og Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Den biologiske undersøkelsen er gjort i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013. Områdeomtalen er skrevet av Knut Børge Strøm i mars 2014. Naturtype og verdissetingskriteria følger Håndbok 13 (2007).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i et større kulturlandskap på Sveinall i Marnardal kommune, Vest-Agder. Avgrensningen er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering i felt. Nøyaktigheten vurderes på bakgrunn av kartleggingsmetode som meget godt (under 5m). Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis og migmatitt. Løsmassene består av tykk morene, som er materiale plukket opp, transportert og avsatt av isbreer (ngu.no). Området ligger

ifølge Moen (1999) i boreonemoral vegetasjonssone (edelløv- og barskogsone) i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Avgrensningen omfattes av et gammelt og styvet almetre og kan settes til naturtypen store gamle trær (D12). Enkelttre utgjør ikke i seg selv en egentlig naturtype, men heller et enkelt kulturlandskapselement. Store trær innehar likevel en så stor betydning for andre organismer, at håndboken for verdisetting av biologisk mangfold/naturtyper velger å innlemme enkelttre som en naturtype. Gamle tre representerer lang kontinuitet, og kan i kulturlandskapet ofte være flere hundre år gamle. Store trær med grov bark, råtne greiner og hulrom fungerer i dag som et siste levested for en rekke arter som var vidt utbredt tidligere. Almetreet som utgjør lokaliteten er gammel og grov, med tykke greiner og begynnende hulrom. Treet fremstår artsrikt, med en stor mose- og sopplora.

Artsmangfold:

Det ble ikke registrert noen sjeldne eller rødlistede arter under befarings. Potensialet for dette ses allikevel på som stort, med tanke på treet's alder og utforming. Det er registrert minst 47 rødlistede vedboende sopp tilknyttet alm, noe som er flest av alle norske edellauvtrær (Jordal J.B. m.fl 2011).

Bruk, tilstand og påvirkning:

Almetreet er styvet fra gammelt av.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

En må være oppmerksom å ikke sprøyte ned treet med bløtgjødsel, hvis dette blir benyttet i nærheten. Rotsystemet til slike store trær er også stort, og strekker seg mange meter ut fra stammebasis. Ingen større inngrep bør derfor forekomme i umiddelbar nærhet til treet.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er et meget gammelt tre i kulturlandskapet som indikerer lang kontinuitet og innehar et stort potensial for sjeldne arter.

Figur 12. Naturbeitemark ved Eikerapen. Foto: Solbjørg Engen Torvik.

Brota, ved Eikerapen

Lokalitetsnummer (ID): ECO_SET19

Kommune: Åseral

Dato: 28.8.2013

Areal: 4,4 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Slåttemark (D01)

Utforming: Frisk fattigeng (D0104)

Verdi: Viktig, B

Undersøkt/kilder: Feltarbeid av Solbjørg Engen Torvik 28.8.2013. Naturbase.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Undersøkelse og oppdatering av Områdebeskrivelsen er gjort i forbindelse med registrering av naturtyper i Vest-Agder i 2013. Beskrivelsen er skrevet av Solbjørg Engen Torvik i februar 2014. Oppdateringen er gjort etter Håndbok 13 (2007). Avgrensningen er betydelig redusert.

Plassering og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger ved Eikerabben i ei øst-hellingen helt ned mot vatnet Øre. Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis og migmatitt. Dette er fattige og harde bergarter. Lokaliteten ligger i sørboreal vegetasjonssone, i klart oseanisk seksjon (SB-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten er ei fin og relativt artsrik slåttemark med vanlige arter for naturtypen, men ingen kalkkrevende arter. Marka er dominert av gress med sølvbunke, engkvein, gulaks, timotei, engrapp og andre graminider som harestarr, trådsiv, lyssiv og heisiv. Urter som indikerer lite gjødsling er smalkjempe, tepperot, stemorsblom/natt og dag, ryllik, kattedot, setergråurt, maiblom, legeveronika, blåknapp, røsslyng, legeveronika, småsyre, småsmelle og skogburkne. Markjordbær finnes opp mot veggen og bringebær i utkanten av marka.

Artsmangfold:

Ingen rødlistede eller sjeldne arter ble registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten beites av noen få sauer, 6 stykker seint i august 2013, og er slått tidligere på sommeren. Det er usikkert hvor stor gjødselpåvirkning lokaliteten har hatt, men et rikt artsinventar tyder på relativt lite. En steingard avgrensner deler av marka.

Fremmede arter:

Ingen fremmede arter ble registrert.

Skjøtsel og hensyn:

Naturbeitemarka må skjøttes med fortsatt slått, helst seint i sesongen og med lett redskap. Høy bør tørke på bakken for å sikre god frøspredning. Høst og vårbeite med et avgrensa antall sauer kan være tilleggs aktivitet. Lokaliteten må ikke gjødsles.

Del av helhetlig landskap:

Slåttemarka ligger fint ned til fjorden og danner et åpent område i et kulturlandskap med flere dyrka marker omkring og der det åpne landskapet er i ferd med å gro igjen.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den har et representativt Artsmangfold som indikerer liten bruk av gjødsel og den er i god hevd med slått og beite. Beitemarksopp er ikke undersøkt, men dette bør gjøres.

Figur 13. Tørr slåttebakke ved Linjord. Foto Solbjørg Engen Torvik.

Linjord

Lokalitetsnummer (ID): ECO_SET24

Kommune: Åseral

Dato: 28.8.2013

Areal: 1,8 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Slåttemark (D01)

Utforming: Frisk fattigeng (D0104)

Verdi: Viktig, B

Undersøkt/kilder: Feltarbeid av Solbjørg Engen Torvik 28.8.2013.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Undersøkelse og oppdatering av Områdebeskrivelsen er gjort i forbindelse med registrering av naturtyper i Vest-Agder i 2013. Beskrivelsen er skrevet av Solbjørg Engen Torvik i februar 2014. Oppdateringen er gjort etter Håndbok 13 (2007).

Plassering og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i ei nordøst-helling ned mot dyrka mark. Litt berg stikk opp i dagen. Berggrunnen består av øyegneis, granitt og foliert granitt med store krystaller av alkalifeltspat som er fattige og harde bergarter. Løsmassedekket består av tykk morene. Lokaliteten ligger i sørboreal vegetasjonssone, i klart oseanisk seksjon (SB-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten er ei relativt artsrik slåttemark i overgangen mellom dyrka mark og skog. I skråninga stikk det opp en bergknaus og skaper tørrere miljø for noen tørketolerante og småvasne arter. Noen furutrær står i skråninga. På flata øverst er det litt friskare forhold med dypere jordsmonn, her har det blitt hogd vekk noen tre inn mot skogen i senere tid. Oppslag av osp og bjørk forekommer. Lokaliteten er dominert av gras på toppen med mengdearter som finnskjegg, gulaks, engkvein og sauesvingel. Sølvbunke indikerer at det nok også har blitt beita her. Bleikstarr og harestarr er fine indikatorer på ugjødsla naturbeitemark. I bakken er innslaget av blomstrende urter høyere, blant annet smalkjempe, nyseryllik, engsoleie, skogfiol, fuglevikke, ryllik, blåklokke, beitesveve, blåknapp, firkantperikum, legeveronika og grasstjerneblom. I de litt tørrere områdene finnes også litt røsslyng.

Artsmangfold:

Lokaliteten er artsrik, men det ble ikke funnet rødlistede eller sjeldne arter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten ligger trolig brakk, men har store åpne arealer. Noen furuer gir noe preg av gjengroing i den tørre bakken. Oppslag av osp og bjørk på flata utgjør også en fare for rask gjengroing om lokaliteten ikke blir skjøtta.

Fremmede arter:

Ingen fremmede arter ble registrert.

Skjøtsel og hensyn:

Lokaliteten bør skjøttes med fortsatt slått. I tillegg vil det være en fordel om det også blir beita noe om høsten, for å redusere oppslaget av bjørk og osp.

Del av helhetlig landskap:

Lokaliteten er del av et større og sammenhengende helhetlig kulturlandskap på Kittelstad.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er ei artsrik slåttemark med et representativt og nærmest intakt arts mangfold som indikerer begrenset bruk av gjødsel. Det er noe preg av gjengroing i deler av lokaliteten.

Dynestøl, sør

Lokalitetsnummer (ID): BN00038403 / ECO_SET65.1

Kommune: Songdalen

Dato: 4.9.2013

Areal: 1,6 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Naturbeitemark (D01)

Utforming: Tørr, middels baserik eng i låglandet (D0407), Frisk fattigeng (D0404)

Verdi: Viktig, B

Undersøkt/kilder: Feltarbeid av Solbjørg Engen Torvik og Bjarne Oddane 4.9.2013.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Undersøkelse og oppdatering av Områdebeskrivelsen er gjort i forbindelse med registrering av naturtyper i Vest-Agder i 2013. Beskrivelsen er skrevet av Solbjørg Engen Torvik i februar 2014. Oppdateringen er gjort etter Håndbok 13 (2007).

Plassering og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i ei sør-hellingen på overgangen fra innmarksbeite til fulldyrka mark. Berggrunnen består av amfibolitt, hornblendegneis og glimmergneis, stedvis migmatittisk. Dette er bergarter som kan gi grunnlag for ei frodig og mer kalkkrevende flora. Lokaliteten ligger i boreonemoral vegetasjonssone, i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten er ei snaubeita, solvent li med gamle terrasser og en steinmur nederst. Artsmangfoldet er rikere enn på den flateren toppen som er tydelig mer gjødselpåvirka. Usikkert om det har blitt gjødsla noe i bakken også, men trolig har det vært lite. Karakteristiske arter i naturbeitemarka er engkvein, smalkjempe, ryllik, småsyre, finnskjegg, sauesvingel, grisøre, blåknapp, harestarr, kystmaure, jonsokkoll, engsoleie, tepperot, hårsvæve, legeveronika, knegras og marikåpe sp. Stedvis finnes og engrapp, sølvbunke og kvitkløver. Kantarellvokssopp *Hygrocybe cantharellus* og honningvokssopp *H. reidii* forekommer i lokaliteten. Solblom (VU) vokser med store forekomster (sterile skudd) lengst vest i lokaliteten. I botnsjiktet dominerte engkransmose *Rhytidiadelphus squarrosus*. Noe bjørk, osp og eple finnes i, og i utkanten lokaliteten, samt einer.

Artsmangfold:

Det ble funnet solblom (VU) og honningvokssopp og kantarellvokssopp i oktober.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten beites og var nokså snaubeita på undersøkelses-tidspunktet. Trolig er beitepresset i høyeste laget. Det er tendenser til gjengroing fra skogen i kantene.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Lokaliteten bør fortsatt beites for å hindre gjengroing. I kantene i øst og vest bør det tas ut en del av gjengroingstrærne, spesielt gran, men også bjørk og rogn, samt einer. Spesielt viktig er dette i vest der solblomforekomstene finnes.

Del av helhetlig landskap:

Lokaliteten er del av et helhetlig kulturlandskap, men står i fare for å gro att dersom skjøtsel opphører. Gjødsling bør ikke finne stad i skråninga og heller ikke i beitemarka ovenfor då dette kan gi næringsrikt sig og gjødselpåvirkning til naturbeitemarkslokaliteten.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er ei karakteristisk naturbeitemark med relativt stort Artsmangfold som er i fortsatt hevd. Lokaliteten huser en rødlistet art i kategorien sårbar (VU).

Dynestøl, øst

Lokalitetsnummer (ID): BN00038403 / ECO_SET65.2

Kommune: Songdalen

Dato: 4.9.2013

Areal: 2,2 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Naturbeitemark (D01)

Utforming: Frisk fattigeng (D0404)

Verdi: Viktig, B

Undersøkt/kilder: Feltarbeid av Solbjørg Engen Torvik og Bjarne Oddane 4.9.2013.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Undersøkelse og oppdatering av Områdebeskrivelsen er gjort i forbindelse med registrering av naturtyper i Vest-Agder i 2013. Beskrivelsen er skrevet av Solbjørg Engen Torvik i februar 2014. Oppdateringen er gjort etter Håndbok 13 (2007).

Plassering og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i ei sørvest-hellingen på overgangen fra skog til fulldyrka mark. Berggrunnen består av amfibolitt, hornblendegneis og glimmergneis, stedvis migmatittisk. Dette er bergarter som kan gi grunnlag for ei frodig og mer kalkkrevende flora. Lokaliteten ligger i boreonemoral vegetasjonssone, i klart oseanisk seksjon (BN-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten er relativt artsrik med arter som er karakteristiske for naturbeitemark med liten gjødselpåvirkning. Her kan nevnes gulaks, engkvein, finnskjegg og fjellblom som mengdearter, og elles finnes rødsvingel, ryllik, tepperot, engsoleie, hårsvæve, blåknapp, kvitveis, legeveronika, engfrytle, harestarr, røsslyng, pors, tyttebær og einstape. I botnsjiktet dominerte engkransmose *Rhytidiadelphus squarrosus*. Litt oppslag av bjørk, furu og einer finnes, men lokaliteten er lysopen og fin med store åpne flater.

Artsmangfold:

Solblom (VU) vokser i lokaliteten. Den ble registret en forekomst med ca. 10 blomsterstengler fra ei tett klynge med bladrosetter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten beites. Oppslag av bjørk, furu og einer kan tyde på begynnende gjengroing. Einstape kan bli en problemart.

Fremmede arter:

Ingen ble registrert.

Skjøtsel og hensyn:

Lokaliteten bør fortsatt beites for å hindre gjengroing.

Del av helhetlig landskap:

Lokaliteten er del av et helhetlig kulturlandskap, men står i fare for å gro igjen dersom skjøtsel opphøyrar. Gjødsling bør ikke finne sted i skråninga.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er ei karakteristisk naturbeitemark med relativt stort Artsmangfold som er i fortsatt hevd. En rødlistet art i kategorien sårbar (VU) ble funnet.

Figur 14. Til dels gjengrodd slåttemark ved Øygarden. Foto: Solbjørg Engen Torvik.

Snøskar ved Øygarden

Lokalitetsnummer (ID): ECO_SET46

Kommune: Marnardal

Dato: 3.9.2013

Areal: 6 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Slåttemark (D01)

Utforming: Frisk fattigeng (D0104), Frisk/tørr middels baserik eng (D0107)

Verdi: Viktig, B

Undersøkt/kilder: Feltarbeid av Solbjørg Engen Torvik og Bjarne Oddane 3.9.2013.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Undersøkelse og oppdatering av Områdebeskrivelsen er gjort i forbindelse med registrering av naturtyper i Vest-Agder i 2013. Beskrivelsen er skrevet av Solbjørg Engen Torvik i februar 2014. Oppdateringen er gjort etter Håndbok 13 (2007).

Plassering og naturgrunnlag:

Lokaliteten har eksposisjon mot øst, ned mot veien forbi Øygarden. Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis og migmatitt som er harde, fattige bergarter. Lokaliteten ligger i sørboreal vegetasjonssone, i klart oseanisk seksjon (SB-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Hele lokaliteten er svakt hellende mot øst. Lokaliteten er mest artsrik i det arealet som heller ned mot veien i øst. Her er artsmangfoldet stort av karakteristiske arter for slåttemark slik som knollerteknapp, grisøre, ryllik, blåklokke, prestekrage, gullris, kystmaure, harestarr, smalkjempe, skogstorkenebb, sumpmaure, legeveronika, engkall, blåknapp, tveskjeggveronika, gjerdevikke, liljekonvall, gulaks, engkvein, smyle, krattlodnegras, englodnegras, m.fl. Flere av disse indikerer liten påvirkning av gjødsel og plasserer lokaliteten i vegetasjonstypen engkvein-gulaks dominert frisk fattigeng (G4). Gjengroingsarter er bjørk, gran og furu.

Artsmangfold:

Ingen sjeldne eller rødlistede arter er registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten ligger brakk og er betydelig overvokst av store gras og urter. Stedvis er det også en del gjengroing av bjørk, særlig i tilknytning til utkantene og små skogholt. Slåttemarka har mest sannsynlig hatt større utstrekning tidligere. Det går en graskledd traktorvei fra hovedveien og opp gjennom lokaliteten til huset på Snøskar.

Fremmede arter:

Sitkagran forekommer spredt, ellers ble ingen fremmede arter registrert.

Skjøtsel og hensyn:

For at lokaliteten skal bevares som artsrik slåttemark bør den skjøttes med fortsatt slått og påfølgende fjerning av biomassen. Dette bør gjøres så sent i sesongen at plantene har fått satt frø. Ved å la høyet tørke på bakken vil en ytterligere sikre god frøspredning. Trær som vokser i slåttemarka bør fjernes. Det bør også vurderes på sikt å fjerne trær/skog som har spredd seg innover slåttemarka fra kantene. Særlig gjelder det i nordøst, rundt huset, samt i sør. Å få åpnet opp rommet omkring huset vil være med på forsterke kulturlandskapsfølelsen i lokaliteten. All gjødsling bør unngås og næringsrikt sig fra sør bør begrenses mest mulig.

Del av helhetlig landskap:

Lokaliteten er del av et større og sammenhengende helhetlig kulturlandskap på Øygarden.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er ei artsrik slåttemark med et representativt og nærmest intakt artsmangfold som indikerer begrenset bruk av gjødsel. Lokaliteten er preget av noe gjengroing, særlig i utkanten.

Figur 15. Skjøtselsarbeiderne ved Bjørkeli er mange og de har store arealer som de beiter over. Foto: Solbjørg Engen Torvik.

Bjørkeli

Lokalitetsnummer (ID): ECO_SET39

Kommune: Marnardal

Dato: 3.9.2013

Areal: 7,6 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Naturbeitemark (D04) der deler kan ha vært slåttemark (G01) tidligere.

Utforming: Frisk fattigeng (D0404)

Verdi: Viktig, B

Undersøkt/kilder: Feltarbeid av Solbjørg Engen Torvik og Bjarne Oddane 3.9.2013.

Områdebeskrivelse

Innledning:

Undersøkelse og oppdatering av Områdebeskrivelsen er gjort i forbindelse med registrering av naturtyper i Vest-Agder i 2013. Beskrivelsen er skrevet av Solbjørg Engen Torvik i februar 2014. Oppdateringen er gjort etter Håndbok 13 (2007).

Plassering og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i ei sørøst-hellingen ned mot ei myr. Deler av myra er drenert og har vært fulldyrka mark. Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis og migmatitt. Dette er fattige og harde bergarter. Lokaliteten ligger i sørboreal vegetasjonssone, i klart oceanisk seksjon (SB-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten er relativt artsrik, men med overveiende grasdominert vegetasjon. Engkvein er den dominerende arten, mens gulaks, sauesvingel, finnskjegg og rødsvingel også er vanlig forekommende, samt enkelte tuer med sølvbunke. Ellers finnes det rikelig med harestarr, slåtestarr, trådsiv og litt knappsiv. Av urter som sammen med gulaks, sauesvingel, finnskjegg og harestarr indikerer liten gjødselpåvirkning, kan nevnes blåklokke, hårsveve, knollerteknapp, smalkjempe, tepperot, fuglevikke, kystmaure og firkantperikum. En enslig, liten plante med stemorsblom ble funnet. I bunnsjiktet dominerte engkransmose *Rhytidiadelphus squarrosus*. Artsmangfoldet som ble identifisert plasserer lokaliteten i vegetasjonstypen frisk fattigeng (G4), men med enkelte forekomster som indikerer noe rikere forhold. Beitemarksopp søkt etter, men ikke funnet i oktober.

Artsmangfold:

Ingen sjeldne eller rødlistede arter er registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten er i dag et kortbeita hestebeite. Stedvis synes beitetrykket å være vel høyt. Lokaliteten har ellers god tilstand og er uten gjengroing i sentrale deler. Noe oppslag av bjørk finnes i østlig del der marka trolig har hatt større utbredelse tidligere.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Lokaliteten bør fortsatt beites og all gjødsling må unngås. På nåværende tidspunkt behøves ikke mye rydding av gjengroingsarter som bjørk, men dette må følges opp. Det kan også være aktuelt å forsøke å tilbakeføre lokaliteten til slåttemark som trolig er en mer opprinnelig naturtype.

Del av helhetlig landskap:

Lokaliteten er del av et helhetlig kulturlandskap med beitemarker, dyrka arealer og myr samt eldre bygningsmasse og flere grunnmurer i stein.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er ei artsrik naturbeitemark med et artsinventar som indikerer langvarig drift uten bruk av gjødsel.

Ågset : Stor eik

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_001

Kommune: Marnardal

Dato: 24.10.2013

Areal: 0,2 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Store gamle trær (D12)

Utforming: Gammelt tre

Verdi: B

Undersøkt/kilder: 24. oktober 2013 av Bjarne Oddane

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkelsen er gjort i forbindelse med registrering av naturtyper i Vest-Agder i 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger inntil en grusvei ved Ågset i Marnardal kommune. Avgrensinga er sett rundt omrisset av kronen til treet og nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 2 meter. I følge berggrunnskartet består berggrunnen av diorittisk til granittisk gneis og migmatitt. Berggrunnen er imidlertid dekket av morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone i klart oeanisk seksjon (Bn-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en frittstående nokså vidkronet eik og setes til naturtypen store gamle trær (D12). Eiketreet har vært tostammet, men den ene stammen er død og har blitt saget av i 2-3 meters høyde.

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlista arter knyttet til treet. På den døde stammen ble det registrert svovelkjuke og store mengder hvitringnål. På den friske stammen dominerte ryemose.

Bruk, tilstand og påvirkning: Treet står forholdsvis lysåpent, men det er oppvoksende småtre av bjørk, rogn og spisslønn rundt. Det går en grusvei like ved.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Treet bør få utvikle seg fritt i et lysåpent miljø. Det må unngås at det gror igjen rundt treet. Oppslaget av trær rundt som vil skygge må fjernes.

Del av helhetlig landskap: Trea står forholdsvis fint i kulturlandskapet.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er et stort gammelt tre i kulturlandskapet i en region der slike tre er sjeldne. Det er ikke registrert noen rødlistearter, men treet har på lengre sikt stort potensial for å være viktig leveområde/voksesubstrat for sjeldne og rødlista arter.

Figur 16. Stor vidkronet eik på Lausland. Foto: Bjarne Oddane.

Lausland : Stor eik

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_002

Kommune: Songdalen

Dato: 04.09.2013

Areal: 0,2 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Store gamle trær (D12)

Utforming: Gammelt tre

Verdi: B

Undersøkt/kilder: 4. september 2013 av Bjarne Oddane og Solbjørg Engen Torsvik.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkelsen er gjort i forbindelse med registrering av naturtyper i Vest-Agder i 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane og Solbjørg Engen Torsvik.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger inntil i en liten sørvestvendt skrent/skråning i kulturlandskapet ved Lausland i Songdalen kommune. Avgrensinga er sett rundt omrisset av kronen til treet og nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 2 meter. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon (Bn-O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en frittstående nokså vidkronet eik og setes til naturtypen store gamle trær (D12). Stammen hadde en omkrets på 355 cm i brysthøyde.

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlista arter eller andre sjeldnere arter knyttet til treet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Noe utskygget på nedre del av stammen på grunn av oppvoksende småtrær.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Ungtrærne rundt bør fjernes slik at treet fortsatt får utvikle seg fritt i et lysåpent miljø.

Del av helhetlig landskap: Trea står forholdsvis fint i kulturlandskapet.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er et stort gammelt tre i kulturlandskapet i en region der slike tre er sjeldne. Det er ikke registrert noen rødlistearter, men treet har på lengre sikt stort potensial for å være viktig leveområde/voksesubstrat for sjeldne og rødlista arter.

Figur 17. Gammel slåttemark som nå brukes som beite ved Handeland. Foto: Bjarne Oddane

Handeland : Slåttemark

Naturbasenummer: BN00006785

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_004

Kommune: Åseral

Dato: 28.08.2013

Areal: 8,0 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Slåttemark (D01)

Utforming: Frisk fattigeng

Verdi: B

Undersøkt/kilder: 28. august 2013 av Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane. Lokaliteten er fra før registrert i Naturbase, men med noe mangelfull beskrivelse etter nyeste utgave av DN-håndbok 13 (2.utgave 2006). Avgrensingen og verdi er også blitt justert i forbindelse med denne registreringen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den gamle slåttemarken er lokalisert i en sørvendt skråning på Handeland i nordenden av Handelandsvatnet. Skåningen har flere gamle «terrasser» oppløyd av stein. Avgrensingen er gjort ut fra flyfoto og nøyaktigheten er

vurdert til å være bedre enn 5 meter. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen har ikke blitt slått på 20-25 år, men har i tida mellom blitt noe beitet. Det velges å sette naturtypen til slåttemark siden det er det området tradisjonelt har vært brukt til. Vegetasjonen kan i stor grad plasseres som frisk fattigeng (G4), med arter som engkvein, finnskjegg, gulaks, sølvbunke, harestarr, tepperot, engsyre, ryllik, revebjelle, grasstjerneblom, slåttestarr, engfrytle, blåklukke, myrfiol, blåbær, småsyre, sauesvingel og finnskjegg. Det står noen få spredt trær (rogn, bjørk, furu og eik) innen avgrensingen.

Artsmangfold: Det ble registrert solblom (VU) to steder innen avgrensingen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området har ifølge grunneier blitt slått frem til for 20-25 år siden. I løpet av perioden uten slått har området grodd en del igjen med trær. De fleste av disse trærne er blitt fjernet i løpet av de siste tre årene. Området blir nå brukt som beite.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Det er ønskelig at slåtten gjenopptas og det kan med fordel lages en skjøtselsplan for området. Dersom slåtten ikke gjenopptas kan området brukes som beite. Dersom solblommen skal ivaretas bør det ikke beite første halvdel av sommersesongen da sauene ofte spiser opp solblommen. Det må ikke drives jordbearbeiding eller gjødsling innen avgrensinga.

Del av helhetlig landskap: Området ligger fint til i kulturlandskapet og de gamle «terrassene» setter lokaliteten i et historisk lys.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er en ugjødslet/lite gjødslet slåttemark men som ikke lenger er i bruk som slåttemark. Artsmangfoldet er imidlertid fortsatt nærmest intakt og det vokser solblom på lokaliteten.

Figur 18. Naturbeitemark ved Sosteli. Foto: Bjarne Oddane.

Sosteli : Naturbeitemark

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_005

Kommune: Åseral

Dato: 28.08.2013

Areal: 8,0 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Naturbeitemark (D04)

Utforming: Frisk fattigeng

Verdi: C

Undersøkt/kilder: 28. august 2013 av Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 400 moh ved den gamle jernaldergården ved Sosteli. Lokaliteten er avgrenset mot skog, dyrket mark og en bekk og nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 5 meter. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen settes til naturtypen naturbeitemark. Vegetasjonen domineres av engkvein, men stedvis med et godt

innslag av finnskjegg. Det er også enkelte parti med blåtopp og slåttestarr. Av andre arter kan harestarr, følblom, småsyre, blåkløkke, engsyre, sølvbunke, hvitkløver og engkransemose nevnes. Det finnes spredte furutrær innen avgrensingen. Enkelte steder har det nok vært tettere med skog, men den er i dag uthogd. Området her har fått et gjødselspreg etter nedbryting av strøfall.

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlistearter knyttet til lokaliteten. Det er et visst potensial for beitemarksopp, men dette er ikke undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området har ifølge grunneier aldri blitt gjødslet. Det blir i dag beitet av sau. Hvordan bruken har vært opp gjennom tidene er usikker. Det ligger et gårdsanlegg fra jernalderen innen avgrensingen.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Det må ikke gjødsles innen avgrensingen. Det bør heller ikke tilleggsfores eller la dyrene vandre fritt mellom dyrkamark og avgrensingen da dette vil føre til indirekte gjødsling. Furutrærne kan med fordel hogges ned.

Del av helhetlig landskap: De gamle hustuftene setter lokaliteten i et historisk lys.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi C fordi det er en ugjødslet beitemark, som nok er litt preget av utskygging. Påvisning av sjeldne beitemarksopp kan heve verdien av denne lokaliteten.

Øygaard : Naturbeitemark

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_006

Kommune: Åseral

Dato: 28.08.2013

Areal: 29,5 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Naturbeitemark (D04)

Utforming: Frisk fattigeng

Verdi: B

Undersøkt/kilder: 28. august 2013 av Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Øydegård og er grenset mot skog, vei og dyrka mark, og nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 10 meter. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen settes til naturtypen naturbeitemark. Vegetasjonen domineres av engkvein, men stedvis med et godt innslag av finnskjegg og med innslag av gulaks. Av andre arter kan blåklokke, engsyre, ryllik, kvitkløver, tepperot, grasstjerneblom, slåttestarr, engfrytle, hårsveve, heisiv, harestarr og myrtistel nevnes. Vegetasjonen kan settes til frisk fattigeng (G4) og trolig også parti som finnskjeggen (G5). På et felt er det en del einer samt enkelte graner og furu (for det meste små).

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlistearter knyttet til lokaliteten. Det er et visst potensial for beitemarksopp, men dette er ikke undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området blir i dag beitet av sau og er i god hevd. Området sør av bygningen har muligens blitt gjødslet. Hva den historiske bruken av dette området er vites ikke.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Det må ikke gjødsles innen avgrensingen. Det bør heller ikke tilleggsfores da dette vil føre til indirekte gjødsling. En del av einerbuskene og alle oppvoksende trær kan med fordel fjernes.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B fordi det er en ugjødslet beitemark i god hevd. Påvisning av sjeldne beitemarksopp kan heve verdien av denne lokaliteten.

Figur 19. Slåttemark ved Bortelid. Foto: Bjarne Oddane.

Bortelid : Såttemark

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_007

Kommune: Åseral

Dato: 27.08.2013

Areal: 9,7 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Slåttemark (D01)

Utforming: Frisk fattigeng

Verdi: C

Undersøkt/kilder: 27. august 2013 av Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane og Knut Børge Strøm.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en forholdsvis bratt sørvendt skråning ved Bortelid i Åseral kommune. Avgrensingen er laget ut fra flyfoto, og er grenset mot skog, vei plen og bygninger. Nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 5 meter. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen settes til naturtypen slåttemark til tross for at området ikke har blitt slått ordentlig siden 50-60-tallet. Noen

delområder har blitt sporadisk slått, men området har årlig blitt brent på våren. Noen parti er dominert av slåttestarr, men størstedelene er kraftig dominert av engkvein. Det er også enkelte parti med einstape og disse har øket på de seinere årene. Øverst i bakken er det et stort smyledominert område med en del finnskjegg og gulaks. Av andre arter kan tepperot, bladsveve, harestarr, geitrams, bergørkvein, skogstjerne, småsyre, blåbær, røsslyng. Noen steder er det litt småtuete, særlig der det vokser finnskjegg. Generelt kan engen settes til fattigeng (G4).

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlistearter knyttet til lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området blei slått frem til 1950-196-tallet, og har etter den tid bare sporadisk i mindre felt blitt slått. Området har imidlertid årlig blitt brent og bjørkeoppslag fjernet. Området har i følge grunneier ikke blitt gjødslet. Bergørkvein, einstape og smylefeltene indikerer «forfall» av de gamle slåttemarkkvalitetene.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Slåtten bør gjenopptas med en årlig sein slått. Det må ikke gjødsles.

Del av helhetlig landskap: Ligger i et kulturlandskap.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi C fordi det er en gammel ugjødslet slåttemark, men som i mange 10-år har blitt holdt åpen ved brenning slik at mange av slåttemarkkvalitetene har blitt redusert.

Figur 20. Artsrik del av en naturbeitemark ved Øygarden. Foto: Bjarne Oddane.

Øygarden : Naturbeitemark

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_008

Kommune: Marnardal

Dato: 05.07.2013

Areal: 3,5 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Naturbeitemark (D04)

Utforming: Frisk fattigeng

Verdi: B

Undersøkt/kilder: 5. juli 2013 av Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Øydegården i Marnardal kommune. Avgrensingen er gjort ut fra flyfoto og skisse tegnet i felt. Nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 5 meter. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon. Berggrunnen består av granittiske gneiser, noe som normalt ikke gir groforhold for spesielt basekrevende planter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen settes til naturtypen naturbeitemark. På kollen i sør var det mye smalkjempe og også en del prestekrage. Av andre arter kan rødsvingel, gulaks, engsoleie, ryllik, harestarr, grasstjerneblom, firkantperikum, og stemorsblomst nevnes. Einstape vokser stedvis i bestander og kan bli en problemart. Nordre del av avgrensingen er av noe dårligere kvalitet. Her er det ingen stein noe som tyder på at området har vært ryddet.

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlistearter knyttet til lokaliteten. Det er et visst potensial for beitemarksopp, men dette er ikke undersøkt. Prestekrage og 9 grov nattfiol kan trekkes frem.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området blir i dag beitet av hest. Hva den historiske bruken av dette området er, vites ikke. Det kan imidlertid se ut til at nordre del har vært ryddet for stein.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Det må ikke gjødsles innen avgrensingen. Det bør heller ikke tilleggsfores da dette vil føre til indirekte gjødsling. Beiting av området må fortsettes. Dersom det beites videre med hest er det viktig at beitetrykket ikke blir for stort og at det ikke blir tråkkskader.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B fordi det er en ugjødslet beitemark i god hevd med blant annet prestekrage og grov nattfiol. Påvisning av sjeldne beitemarksopp kan heve verdien av denne lokaliteten.

Figur 21. Fuktbeite med god forekomst av Hanekam på Øygarden. Foto: Bjarne Oddane

Øygarden : Fuktbeite

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_009

Kommune: Marnardal

Dato: 05.07.2013

Areal: 5,8daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Naturbeitemark (D04)

Utforming: Våt/fuktig middels næringsrik eng (G12) 90%, frisk/tørr middels baserik eng (G7) 10%

Verdi: B

Undersøkt/kilder: 5. juli 2013 av Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Øydegården i Marnardal kommune. Avgrensingen er gjort ut fra flyfoto og skisse tegnet i felt. Det inngår en grusvei i avgrensingen. Området har nok tidligere vært bearbeidet. Nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 5 meter. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon. Berggrunnen består av granittiske gneiser.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen settes til naturtypen naturbeitemark siden området i dag blir brukt til beite og det for en stor del er for bløtt til å slå med traktor. Tidligere har det nok blitt slått. Selve flaten består av fuktig til vått beite med arter som krypsøleie (m), hanekam (m), mannasøtgras (m), engkarse, trådsiv, knereverumpe, timotei, sølvbunke, engfrytle, harestarr, mjølke, knappsiv, slåttestarr og engsoleie og kan føres til våt/fuktig middels næringsrik eng (G12). På et tørrere parti opp mot huset ble det registrert prestekrage, smalkjempe, følblom, legeveronika, hårsveve og småsyre og vegetasjonen her kan føres til frisk/tørr middels baserik eng (G7).

Artsmangfold: God forekomst av hanekam kan trekkes frem.

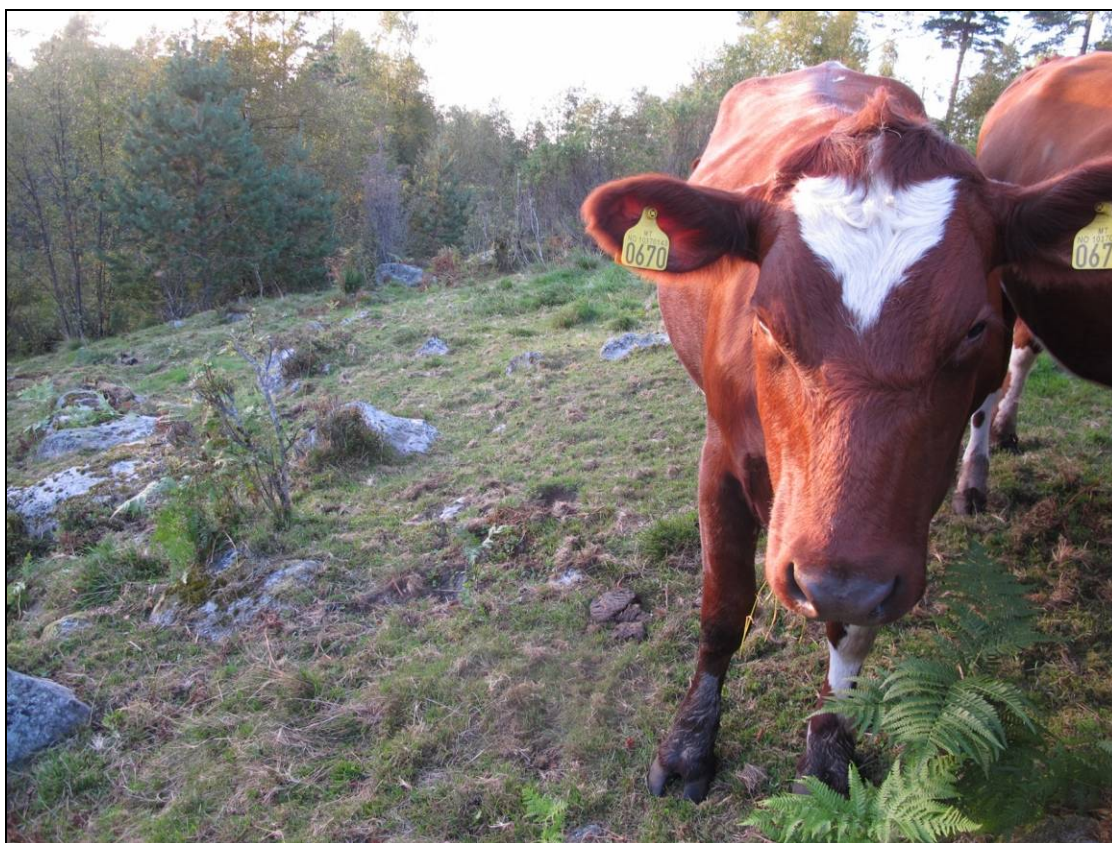
Bruk, tilstand og påvirkning: Området blir i dag beitet av hest. Hva den historiske bruken av dette området er, vites ikke, men området er fritt for stein og er trolig blitt brukt som slåtteeng.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Det må ikke gjødsles innen avgrensingen. Det bør heller ikke tilleggsfores da dette vil føre til indirekte gjødsling. Beiting av området må fortsettes. Dersom det beites videre med hest er det viktig at beitetrykket ikke blir for stort og at det ikke blir tråkkskader.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B fordi det er et ugjødslet/svakt gjødslet våtbeite i god hevd med blant annet en god bestand av hanekam.

Figur 22. Naturbeitemark ved Røysland som holdes i hevd ved storfebeite. Foto: Bjarne Oddane

Røysland : Naturbeitemark

Naturbasenummer: BN00038462

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_010

Kommune: Songdalen

Dato: 04.09.2013

Areal: 0,9 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap

Naturtype: Naturbeitemark (D04)

Utforming: Frisk fattigeng

Verdi: B

Undersøkt/kilder: 4. september 2013 av Bjarne Oddane og Solbjørg Engen Torvik og registrering av beitemarksopp 24.oktober 2013.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane og Solbjørg Engen Torvik. Fra før av er et stort område på Røysland markert som naturtypen naturbeitemark (BN00038462). Det aller meste av denne avgrensingen tilfredsstillende ikke krave til å stå som naturtype etter nyeste utgave av DN-håndbok 13 (2.utgave 2006). Denne undersøkelsen gir grunnlag til å bare beholde en liten del som naturtype.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en svak sørvendt skråning på Røysland i Songdalen kommune. Avgrensingen er gjort ved hjelp av gps i felt og

nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 5 meter. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon. Berggrunnen består av øyegneis, granitt, og foliert granitt, noe som normalt ikke gir groforhold for spesielt basekrevende planter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen settes til naturtypen naturbeitemark. Vegetasjonen kan settes til frisk fattigeng (G4) med arter som gulaks, rødsvingel, smalkjempe (litt), småsyre, engsyre, sølvbunke, jonsokkoll, løvetann, engsoleie, krypssoleie, tepperot, harestarr, ryllik, engsmelle, engkvein, røsslyng og blåbær. Stedvis er det noe einstape som her kan bli en problemart. Bunnvegetasjonen består for en stor del av engkransmose. Stedvis er det noe oppslag av rogn.

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlistearter knyttet til lokaliteten. Det er et visst potensial for beitemarksopp, men det ble ikke registrert noen ved en befaringsdato 24.10.2013.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området blir i dag beitet av storfe og beitetrykket synes å være greit. Det er noe oppslag av rogn som tyder på at det har vært mindre beitetrykk tidligere.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Det må ikke gjødsles innen avgrensingen. Beiting av området må fortsettes. Oppvoksende trær i og rundt lokaliteten kan med fordel fjernes.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B fordi det er en ugjødslet beitemark i god hevd i en region der slike er sjeldne. Det er imidlertid ikke funnet noen sjeldne arter knyttet til beitemarken, men det er ikke utelukkende at det finnes for eksempel sjeldne beitemarksopper.

Figur 23. Rik feltvegetasjon ved Fiskeland. Foto: Bjarne Oddane

Fiskland : Gammel lauvskog

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_011

Kommune: Åseral

Dato: 28.08.2013

Areal: 10,1 daa

Hovednaturtype: Skog

Naturtype: Gammel lauvskog (F07) 80 %, rik edellauvskog (F01) 20 %

Utforming: Gamle ospesholt og alm lindeskog

Verdi: A

Undersøkt/kilder: 28. august 2013 av Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger i den vestvendte lien på Fiskeland øst for vannet Øre i Åseral kommune. Avgrensingen er gjort ut fra flyfoto og registreringer i felt, og nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 15 meter. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det er gjennomgående mye osp i skogen og selv om det finnes enkelte edeløvtre og bakkevegetasjonen for en stor del er rik,

settes naturtypen til gammel lausskog (F07). Stedvis er det mye yngre ospeoppslag, men det er gjennomgående mye grove osper og en god del død ved av ulike dimensjon. Flere steder var det innslag av hassel, alm, lind og spisslønn og også av bjørk, rogn og selje. Feltvegetasjonen er for en stor del rik med myske, skogsvingel, vårerteknapp, ormetelg, skogstorkenebb, skogfiol, hengeaks, fingerstarr, bringebær, trollurt, teiebær og skogsvinerot. Også partier som var mindre rike med blåbær, blåtopp og fugletelg.

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlistede arter knyttet til lokaliteten, men potensialet vurderes som stort for vedboende sopp, men også for annen sopp, lav og insekt. Av arter kan lungenever, kystnever, skrubbenever, stiftfiltlav, kystblåfiltlav, vanlig blåfiltlav og storvrenge. Det ble også registrert hakkemerke etter tretåspett på ei lind.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er trolig at det er gammel hogstaktivitet som er årsak til treslags sammensetningen.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Det bør ikke hogges eller åpnes opp i skogen. Det beste for naturverdiene vil være om de får utvikle seg fritt uten menneskelige inngrep. Det er godt mulig dette på lang sikt vil kunne føre til endring i treslags sammensetningen, men det vurderes allikevel som beste løsning.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi A fordi det er forholdsvis stor skog med mange store grove osper, stedvis en god del død ved, innslag av edelløvtre og rik bakkevegetasjon. Det er ikke registrert noen rødlistearter, men det er et godt potensial.

Figur 24. Edelløvsskog vest av Birkelandsvatnet. Foto: Bjarne Oddane

Vest av Birkelandsvatnet : Rik edellauvskog

Naturbasenummer:

Lokalitetsnummer (ID): ECO_BOD_012

Kommune: Songdalen

Dato: 28.08.2013

Areal: 6,6 daa

Hovednaturtype: Skog

Naturtype: Rik edellauvskog (F01)

Utforming:

Verdi: B

Undersøkt/kilder: 28. august 2013 av Bjarne Oddane.

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt ved feltarbeid i samband med registrering av naturtyper i Vest-Agder 2013 av Ecofact ved Bjarne Oddane.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger i en østvendt li vest av Birkelandsvatnet i Songdalen kommune. Avgrensingen er gjort ut fra befarings i felt og topografisk kart, og nøyaktigheten er vurdert til å være bedre enn 10 meter. Skogen ligger under en bratt bergvegg og bakken er preget av stein og ur. Berggrunnen består av harde bergarter (granitt og gneis) som normalt ikke gir groforhold for basekrevende arter. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone i klart oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen settes til rik edelløvsskog. Skogen består av for størstedelen av området av spisslønn (m), osp, bjørk, eik, hassel og ask. Mot fjellveggen er det innslag av alm. Skogen er ikke spesielt gammel og det er heller ikke spesielt mye død ved. Generelt er det lite feltvegetasjon mellom steinene, men øverst i avgrensingen finnes skogsvingel, legeberonika og ormetelg, samt noe blåbær.

Artsmangfold: Foruten alm (NT) og ask (NT) er det ikke registrert noen rødlistede arter knyttet til lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke spesielt gammel.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Skjøtsel og hensyn: Det bør ikke hogges eller åpnes opp i skogen. Det beste for naturverdiene vil være om de får utvikle seg fritt uten menneskelige inngrep.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B fordi det er en rik edelløvsskog, men som mangler de kvalitetene som skal til for å få verdi A.

8 Kilder

I tillegg til kildelisten er det nyttet en rekke identifikasjonsbøker og nettsted i samband med artsbestemming.

Artskart 2010. Karttjeneste fra Artsdatabanken (<http://artskart.artsdatabanken.no/>)

DN - Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave 2006 (oppdatert nettutgåve 2007). (<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner-fra-DirNat/DN-handboker/Kartlegging-av-naturtyper---verdisetting-av-biologisk-mangfold/>)

DN - Direktoratet for naturforvaltning 2010. Naturbase. <http://www.naturbase.no> eller (<http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/>)

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279 s.

Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. NTNU rapport botanisk serie 2001-4, 231 s.

Gederaas, L., Salvesen, I & Viken, Å. (red.) 2007. Norsk svarteliste 2007 - økologiske risikovurderinger av fremmede arter. Artsdatabanken, Trondheim.

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norway. (<http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/>)

Lid, J. & Lid, D. T. 2005. Norsk flora. 7. utgåve ved Reidar Elven. Det Norske Samlaget, Oslo. 1230 s.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim. (<http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/#/RodlisteNaturtyper/Vurderinger/>)

Moen, A. 1998. Vegetasjon. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk, Hønefoss.